

Posudek diplomové práce

Jana Pomahačová: Mateřství a bezdětnost v časopisech pro ženy

Předložená práce vykazuje několik sympatických rysů:

- zaměřuje se na významný společenský jev s důležitými praktickými konsekvencemi,
- pojednává ho v poměrně širokém teoretickém kontextu,
- přináší nová fakta,
- vhodně kombinuje metodologické postupy, zvládá aplikaci kvantitativní i kvalitativní analýzy.

Jde o práci poměrně rozsáhlou, v některých směrech by bylo možné i trochu krátit, na druhé straně autorka prokázala schopnost zpracovat poměrně rozsáhlou literaturu k problematice hodnot i demografického chování (včetně nastínění základní vývojové tendence). Celkově je proto třeba hodnotit studii jako vyváženou a dobře koncipovanou. Je napsána přehledně a jasně, obsahuje všechny náležitosti vědecké práce.

Diplomantka prokázala dobré formulační schopnosti i pečlivost při závěrečné redakci, snad jen na několika málo místech by bylo možno zpřesnit interpunkci. Z drobných chybiček bych uvedl např. citaci na s.18 (– manželství založené na n/emocích...) nebo 65 (suché martini), „utržený“ odstavec na s.54.

Autorka úspěšně kombinuje kvalitativní a kvantitativní přístup, i když místy se stává kvantitativní vyhodnocení pouhou ilustrací: např. na s.54 má tabulka ráz shrnutí bez komentáře, navíc absolutní četnosti neusnadňují porovnání jednotlivých titulů. V kapitole 7.6 je však tento nedostatek kompenzován, čtenář si může vytvořit solidní představu o proporcích a rozdílech, také o vývojových trendech.

V závěrečných kapitolách je také provedeno porovnání jednotlivých titulů (a to s dobrou metodologickou invencí). V této souvislosti nabízím do diskuse otázku, zda analyzované časopisy představují jenom mírně odlišné typy co obsahového zaměření, zda se neliší také sociálním profilem čtenářek (resp. cílových skupin). Přece jen je třeba mít na zřeteli, že redakce do časopisu příspěvky vybírají (viz též poznámka 41, autorka samozřejmě s touto základní charakteristikou explicitně počítá). Autorka také uvádí, že její výběr článků pro analýzu byl veden jejich vztahem k hodnotě mateřství (pozn. 85): z toho by bylo možno vyvodit hypotézu „o mateřství jen dobře, starosti s dětmi už jsou něčím jiným...“. Obecnější otázkou by pak bylo, ve kterém okamžiku ono krásné mateřství vlastně končí (ne snad, že by to bylo za všech okolností nutné)?! A zajímavé se mi jeví i to, že v pěkném schématu analytického postupu (příloha 3) jakoby ztrácí relevanci faktor ekonomické závislosti – je to obecnější fenomén (ať skutečný, anebo diskursivní)?

Výše uvedené poznámky jsou arcit' svým charakterem okrajové. Autorka dovedla svou práci ke zdůvodněným a střízlivým závěrům, prokázala dostatečnou míru metodologické sebereflexe. Proto ji považuji za velmi kvalitní podklad k obhajobě a soudím, že může být hodnocena jako práce výborná.

Praha, 29. ledna 2006

Doc.PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

